

Philippi

Philippians

Tèhébé Rě Dõ Nyě

Li Philippi yětôba ma Paulu rã bí a cuõmẹ ohtwõhtya rělõ hó prèzùetèplòmụ tòmụ dõ a o dõ Europe kẹdukũ, Roma kẹmuõ a tẹpõalẹ, Macedonia kẹphúkũ. Li yěnuô a rã bí ù dõnuõ lữ dõ htõkũ akhě. Kayã mẹ Cõmarya a tẹphyétèmẹ dõ aruô tahe hétakhwótakè pacyẹishyě lữ, htuõrò kayã o bí vị Philippi prèzùetẹ plòmụkũ tahe-henuô, a ithyóithya thú ù a o tahe, bínuõkhě a rã cuõ pẹ èthĩ liyětôba. Manárò dõ Paulu a tẹzùsõ Jesũ Krístu akhu-akhyě, a dyéoluõhtya tẹthéluõphòphủ ná tẹlẹzùenị li yětôba.

Bí Paulu lorũ akhě Philippi Krístuphú tahe thũhyã pẹ lữ tẹmẹcwọ tahe akhu-akhyě a thézù rã hébwíhétaryě cuõpẹ èthĩ prẹ. Paulu ná lõ-Philippi Krístuphú tahe khyábè tẹmẹcyẹmẹcụ. Phúnuôrò èthĩ théplò khũhãhtya, èthĩ zùe plehyã lã pọ, rò Paulu myáhtyehó tẹshuõtèkhě ryáhóyě akhu-akhyě, a dyéshyodyésõ hyã pọ èthĩ théplò. A kwíthézọ èthĩ, a ki shyalya lahyã athéplò thyáná Krístunuô, htuõrò a ki pũkóvèkóp-ra-e nịdyé túdũ gně tãmẹ, a ki phyédu phyéhtyalõ tã lahyã anẹ tãmẹ. A dyé thénẹhtyabè khyěthyá èthĩ ná èthĩ

tèohwöprè dǒ a htwöhtya hó tôprè~ cũ ná Krístu phúyěnuôma máhǒ dǒ èthĩ zũe Krístu khukhyě̀rò èthĩ nĩbèhó Cómarya abwídu-ataryěhtũ ashyě̀zũ yětôcô hó, dǒ èthĩ cũe krwöme kuǒ Judaphú a tèt̄hyótèt̄hya tahe akhyě̀nuô máto, rò a rǎ ná kayǎ dǒ a htwöhtya hó tôprè~ cũ ná Krístu tahenuô, Cómarya dyé hó èthĩ tèt̄hélúophòphũ ná tèt̄kacúkabé hó.

Dǒ~ Krístuphú tahe a tèt̄zũtènyǎ tahe ná a tèt̄ohwöprè tahe akũnuô, a o lahyǎ ná tèt̄hélúophòphũ, tèt̄zũelyǎ nĩdyé né, tèt̄plótècũ ná tèt̄mẹayamekhyǎ tahe. Liyětôba thézũ rǎ duló ma yétahe hó. Htuǒto a dyélúǒ ná Paulu monĩ nyacó Philippi prèzũetè plómuphú yěnuôtahe cǒ.

Tèhébè tǒtǒ ná tǒtǒ

Tèhébè ré dǒ nyě 1:1-11

Paulu myáhtye sítòbè tẹ tahe 1:12-26

Tèt̄ohwöprè dǒ Krístu akũ 1:27-2:18

Tèt̄aze-one pẹ Timothy ná Epaphrodito 2:19-30

Tèt̄dyéròdyéryě one prè dǒ a thèhte Krístuphú tahe ná

Tèt̄aròthé théisě tahe 3:1-4:9

Paulu ná akhǒ vĩ Philippiphú tahe 4:10-20

Tèhébè tadũ dǒ khyě 4:21-23

¹ Pẹ ma Paulu ná Timothy. Pẹ ma Jesũ Krístu a prèmetèphú tahe. Pẹ rǎcuǒ pẹ li yětôba ná Cómarya akayǎ dǒ a htwöhtya hó tèt̄ôcô~ tuǒ ná Jesũ Krístu rò a o lahyǎ dǒ vĩ Philippi akũ nuôtahe

a o. Pè rãcuõpatõ pèkuõná prèzùetèplòmụ khuk-lòkhuklyã tahe ná prèmecwõ prèzùetè plòmụphú tahe. ² Pè Phẻ Cómarya ná Byacè Jesũ Krĩstu ki dyédũ thĩ tẻbwítẻtaryẻ ná tẻkacủkabẻ ní.

Paulu Kwĩcỏbẻ Dỏ Kayã Philippiphú Dỏ A Zủe Krĩstu Tahe Agnẻ

³ Vã thẻnẻhtyabẻ tuỏ thĩ bẻkhẻtẻ~ bẻbẻ nuỏ, vã hẻbwihẻtaryẻ vã Cómarya. ⁴ Vã kwĩcỏbẻ pẻ dỏ thẻgnẻ bẻkhẻtẻ~ bẻbẻ nuỏ, vã thẻkrủthẻlỏ pwỏ~ tỏphủỏ cỏ. ⁵ Mẻtẻhẻrỏ, vã mẻ tẻthẻkrủmỉla yẻnuỏ, thĩ yỏ mẻtỏkuỏ hó ná vã dỏ kalủkhẻ tuỏkhỏnyã cỏ hó. ⁶ Cómarya dỏ a cáhtya htulya ryákạ htuỏhỏ thĩ thẻplỏ yẻtỏprẻnuỏ, vã zủẻ tặtẻ cỏ ná a ki mẻryã plehyã plủlả tuỏdỏ Jesũ Krĩstu amỏnyẻ hyãtuỏ pãnuỏ tỏphủỏ pả.

⁷ Vã yỏ mỏ nyacỏ thĩ akhu-akhyẻ, vã tẻnẻ thẻrithẻkyã phủyẻnuỏma atỏ prẻ. Bẻ vã opả dỏ htỏkủ akhẻyẻnuỏ bẻbẻ, bẻ vã tỏ hẻbẻ takẻ tặtủ sủbẻ nẻdyẻ vã tẻthẻkrủmỉla rỏ vã tỏ hẻbẻ klỏma sủ nẻdyẻ vã tẻthẻkrủmỉla akhẻyẻnuỏ bẻbẻ, Cómarya mẻryã nyacỏ pẻ rỏ a dyẻtặ khỏdũ pẻ tẻmẻ dỏ pẻ ki mẻrỏlủ tẻ rỏ lẻ hẻsỏdỏnyã pẻ ử ná tẻthẻkrủmỉla. ⁸ Vã nẻthuỏ myảhtye nyacỏ thĩ rỏ vã mỏ nẻdyẻ thĩ pwỏ~ tỏprẻ ná tẻmỏ dỏ Jesũ Krĩstu dyẻ vã yẻnuỏma Cómarya thẻgnẻ prẻ.

⁹ Thyáphủ thĩ tẻmỏ nẻdyẻ lủ tỏprẻ ná tỏprẻ yẻ, a ki shyỏhtya ná shyỏhtya, htuỏtỏ thyáphủ

thĩ ki thégñěhyă éhtya ná éhtya pọ lahyă htuõto thyáphú thĩ ki thégñě iběphécýă lahyă tẹ dõ athú ná atõ tahe agñěnuôrò, vă kwícóbě pẹ dõ thĩgně pré. ¹⁰ Thyáphú thĩ ki thégñěplõ tătẹ ryá tẹ dõ aryálõ rò thĩ ki théplò mwõplíthĩplo, htuõto tuõ shyé~ Krístu hyă khyěthyá amõnyě pã tónyěnuô, ù ki dyacyă pã tã tẹthú dõ thĩlo támẹ nuô, vă kwícóbě pẹ dõ thĩgně. ¹¹ Htuõto vă kwícóbě pẹ dõ thĩgně, dõ Jesũ Krístu a tẹprõtẹprya khukhyèrò, thĩ ki thèhte dítú kuõ lahyă tẹcõtẹtẹ athè tahe. Mètèhèrò bí ù myáhtye thĩ thèhte tẹmátècò athè yètahe akhěnuô, ù ki beduzũnyă Cómarya, rò ù ki htuthéhtyanĩ lũ pã.

Vă Ohtwõprèyě Vă Thèlètú Krístu Pré

¹² Vă puõvyă thĩ, lõ~ tẹmèhtwõhtya anẹ ná vă yètahe nuõma má pré a məcwó pẹ tẹthèkrũmila ki duhtya htũhtya agñěpré nuõma vă thézũ nõthégñě kuõ thĩ. ¹³ Dõ vă zũe Krístu akhu-akhyèrò ù dõo vă dõ htòkũ pré nuõma lõ~ klyěphú opọ khwíhõhtě yěnuõtahe bèbè, lõ~ kayă dõ aruô nuõtahe bèbè, a thégñě lõ pré. ¹⁴ Dõ ù dõtặ vă dõ htòkũ akhu-akhyèrò, puõvyă Krístuphú éprè a tẹzũenĩ Byacè yěnuô a shy-ohtyasòhtya tọ lahyă rò a hėsodõnyă hã hyă pẹ hó ù ná Cómarya alặangó, rò èthĩ théisě pã lahyă tôcô~ to hó.

15 Kayă tahehenuô a thékhwé kuô lahyă vă, a thézű dícé lahyă vă rò a hésodônyă pékuôŭ ná Krístu a tètĕkrŭmila pré. Manárò tahehe ma a dyacódyatę lahyă pré athéplò rò a hésodônyă pé ũ pré. 16 Èthĭ monĭ vă rò a mẹ lahyă pré, metĕhéro tóbè hébètakèbí tătŭnĭ tètĕkrŭmila atēmę yĕnuôma Cómarya dyé vă pré nuô èthĭ thégnĕ lahyă pré. 17 Kayă thékhwé vă nuôtahe ma a hésodônyă lahyă Krístu ari-akyă ná tètĕplócó théplòtę to. Èthĭ nuôtahe ma a thé dícé lahyă vă pré. Vă yô o dố htőkŭ akhu-akhyĕ èthĭ mẹ phúyĕnuôma a thézű nökkhyábè cyĕklồ pọ vă tĕpyátĕsĕ pré. 18 Kayă tahehenuô, a ki hésodônyă pé ũ ná a tĕdyathudyathé dố athú có bèbè, taheherò a ki hésodônyă pé ũ ná a tĕdyathudyathé dố atố cóbèbè, a mẹ lahyă bítĕ tôcô bèbè, a lĕhéo ná tôcô~ to. Tĕ dố a lodulố tôcô ma mặ hó èthĭ hésodônyă pé ũ ná Krístu ari-akyă yĕnuôhố. Kayă nyĕmŭlồ a hésodônyă lahyă Krístu ari-akyă akhu-akhyĕ vă thékrŭthélồ pré.

Vă ki thékrŭ plehyă tadŭ pónyă pă pré, 19 metĕhéro, dố thĭ kwícóbĕ khukhyĕ, ná Jesŭ Krístu a Thé Săsĕ ki mĕcwọ pé vă pă khukhyĕrò, vă ki siplĕhte dố htőkŭ pănuô vă thégnĕ pré. 20 Vă tĕthézű ná vă tĕmyásŭ ma ĩtĕ hĕrò, dố Krístu a mĕthĕnyĕ pănuô, vă klyá thĕtarĕnố nyă pă taki~ to hó. Vă htwöprĕ bèbè, vă thyĕ bèbè,

thyáphú ù ki htuthéhtyaní Krístu agněnuôrò, vǎ thézú ohtwöprè lóbbǎ có ná tètthèplòkhũhǎ phú vǎ khũhyǎ nídyé pwǒ~ tôphuố nuôpré. ²¹ Tèohtwöprè dố vǎgně ma ítě hérò, vǎ thézú ohtwöprè pětúpré dố Krístu agně pré, rò vǎ ki thyě hénuôma tètbtwítetaryě oé lókló có dố vǎgně có. ²² Vǎ ki ohtwöprè plehyǎnípó hérò, vǎ ki mẹ tề dố abwíataryě o nuôtahe pǎ. Manárò vǎ ki nwóphyé bítě tôcôtě nuô vǎ thégně tǎtẹ hí to. ²³ Vǎ tồ nwóphyé bítě tôcôtě nuô vǎ thégně to, apyǎ nyacó dố vǎgně có. Vǎ thézú bekyǎ vǎ tètthwöprè yětôhtũ rò vǎ thézú kǎ-o tộkuố hó ná Krístu hó, phúyěnuôma tềdố aryáλόhó dố vǎgně hó. ²⁴ Manárò, tề dố a loduló tôcôma vǎ tồbè ohtwöprè pẹ kuốpǎ dố thǐgně yěnuôhó. ²⁵ Vǎ thégně tǎtẹ hó ná vǎ tồbè ohtwöprè pẹ kuốpǎ dố thǐgně rò vǎ ki otộkuố ná thǐ pǎ. Thyáphú thǐ tềzútènyǎ kishyokisố hyátó, htuồto dố thǐ zúe Krístu khukhyèrò thǐ ki thềkrũthéłó hyǎshyo tộpó pǎ nuôrò vǎ ki mẹcwó thǐ pǎ. ²⁶ Thyáphú thǐ ki htuthéní Jesũ Krístu mẹpẹ tềdố vǎgně yěta-henuôrò vǎ ki kǎ otộkuố khyěthyǎ ná thǐ pǎ.

²⁷⁻²⁸ A htwöhtya phútě bèbè, thǐ tồ ohtwöprè lahyǎ phú Krístu a tètthềkrũmila hésó pẹ thĩnuô ní~. Thǐ ki mẹphúnuô hérò vǎ hyǎmyáhtye thǐ bèbè, vǎ otaphǎzye ná thǐ rò vǎ nǐhuố pré thĩrithĩkyǎ bèbè, vǎ ki thégně nyǎdũhó ná thǐ thềplò ícũhó lũ rò thǐ ihtòsásũ tanyǎrộhó lũ

dố tềthềkrữmila a tềzứtềnyá agnềhố, htuồto thỉ thềisế pả kayã dố a thềhtethềhã thỉ nuồtahe alế tohố. Thỉ ki mềphúnuồ hérò thỉ khyáluố pềhố èthỉ ná Cómarya ki mềpyékyã èthỉ pả, rò Cómarya ki mềlwóhtekạ ke thỉ ná anế nỉdủ pả. ²⁹ Mềtềhérò, Cómarya dyế tứprề thỉ tềsòri dố thỉ ki zừề Krítu yềnuồ mậto, a thềplồo kuồdủ ná thỉ ki khyákuồ tềmềcyềmềcủ dố Krítu agnềgnề. ³⁰ Tềsá dố thỉ sá yềnuồma athyáná vả sá htuồhố nuồtahe prề. Vả khyábề tề dố arếano nuồtahema thỉ myáhtye htuồdủ hó. Htuồrò phú thỉ nỉhuố hó nuồ, vả sá tadủ tuộ pả cố khốnyáyềnuồ cố.

2

¹ Thỉ tềohtwồprề dố Krítu akủ yềnuồma, a nỉhềnỉre sáλέ thỉ ế? Atềmọ yềnuồma a mềmọ sáλέ thỉ thềplồ ế? Thỉ bồthyóúblả kuồ sáλέ lahyã ná Thề Sắsế Byacề ế? Krítu yềtồprề nuồma a mềryá nỉdyế thỉ, a thềzồ nỉdyế sáλέ thỉ ế? ² Htuồrò, o lahyã ná tềtanề tồcồ~ tuồ, tềmọnỉ lủ tồcồ~ tuồ, thềplồ tồmềtuồ ná tềtaze-one tồcồ~ tuồ nỉ~. Thỉ ki mềphúnuồ hềnuồma thỉ mềlồmềbả pề hó vả tềthềkrữthềlồ hó. ³ Bí thỉ mềtề akhềnuồ, myádu nỉdyédủ tủ thỉ tồprề agnề tằmề nỉ, phyédu-phyềhtyalồ tả thỉnề tằmề, mậtồkhónuồ shyalayạnỉ lahyã thỉ thềplồ dố tồprề ná tồprề alế nỉ~, rò tanềdu lốklồ ừruồ ná thỉnề nỉdủ nỉ~. ⁴ Myápủ

nidyé tûdûpré thì tẹ̀lo tahe agnẽnuô tãmé ní, tane tuố pẹ kuồu tồprè ná tồprè agnẽ ní~.

⁵ Thì tồ dya thyá lahyã thì thẹp̀lò phú Krístunuô.

⁶ Krístu o ná Cómarya aléklõ thyáná Cómarya nuôhó manárò a tane dyakrũnya nidyékuồ ané ná Cómarya to. ⁷ Mátôkhónuô, a víkyã a tẹp̀rõtẹprya ná Cómarya akhãlé tahe, a víkyã tẹp̀wõtôcô, rò a hyãlyã htwõ ané thyáná cũ tồprè, htuồto a hyãlyã klwo ané phú prẹlukayã tồprènuô. ⁸ Rò a hyã dyéluồ hó ané phú prẹlukayã nuôhó, htuồrò, a shyalyã ané dõ ùlẹ. A nĩdã Cómarya angó, a thyékyã cò rò a dya tẹ̀ tồcô~ to. Tuốđđ a tồbè thyẽ cò dõ krusulo cò rò a cựa prẹ. ⁹ Phúnuôrò Cómarya bedubehtũ nidyé lữ rò a dyahtya lữ dõ akhãlé htyalõlõũ rò a dyé lữ mwị dõ aduklõlõ cò ná ùmwị pwõ~ tồprè. ¹⁰⁻¹¹ Bí ù éhtya Jesũ amwị pãnuô tẹ̀bèbyá lỏ~ plĩ dõ a o dõ mókhu tahenuô bèbè, dõ hekhu tahenuô bèbè, dõ Luốkénédđ tahenuô bèbè, thyáphú kayã pwõ~ tồprè ki hyã dãngũlyã bezũbenyã lỏ lahyã dõ Jesũ anyẽhyã pã, htuồto thyáphú kayã pwõ~ tồprè ki ólyã lỏ lahyã ná Jesũ Krístu ma Byacè tồprè pã htuồto thyáphú èthĩ ki mẹlĩmẹtakhẽ lahyã Phẽ Cómarya ná èthĩ atẹ̀ólyã phúnuô pã agnẽnuôrò, Cỏ-

marya dyadudyahtũ nídyéhó Jesũ phúnuô hó.

Dố Hekhu Yěnuô Thĩ Ki Lĩhtya Phú Tệĩ Tahenuô Pã

¹² Phúnuôrò, khỗbỏthyómọ thĩ- bí vã otộkuỗ ná thĩ akhěnuô, thĩ nĩdã vã ngỗ, khỗnyáyẻ vã oyẹ ná thĩ akhu-akhyẻ, thĩ tỗbẻ nĩdã lổklổ pã có vãngổ có. Thyáphú thĩ ki mệlỗbãhtya tệmệlwỏhtekạ thĩ agněnuô, yácủ mệ lahyã tẹ dố tẹdyazủdyanyã Cómarya akũ, rò mệ tộkuỗdũ ná tệthẻisẻ tanyã-tadẻ có ẻnuô ní-. ¹³ Mệtẻhẻrò, thyáphú thĩ ki thẻplỏshyo thẻzủ nĩdã krwỏmệ kuỗ phú Cómarya a tệthẻzủ dố aryã tahe agněnuô, a mệ pẻhỏ tẹ dố thĩkũ pwỏ- tộphuỗ có hó.

¹⁴⁻¹⁵ Thyáphú thĩ ki htwỏhtya kayã mwỏplỉthĩ-plo rò ử lẻdyã tệthủ dố thỉlọ ki o pã tằmẻ, htuỗto thyáphú thĩ ki htwỏdũ Cómarya a phúmỏphủkhũ dố atẻthủ o to tahe, rò bí thĩ ohtwỏprẻ dố kayã mủmyã cọtẻto yẻtahe aklẻ yẻakhẻ, thyáphú thĩ ki lĩtakhẻhtya pẻ ử phú sẻtahe dố hekhủsỉba yẻanyẻnuô, thĩ mệtẻ ítẻtẻ- bẻbẻ, tamwỏtẻlẻ krẻkryã tã lahyã tằmẻ ní-. ¹⁶ Hẻsodỏnyã pẻkuỗ lahyã ử tệtwỏprẻ ari-akyã yẻnuô ní-. Thĩ ki mệphủnuô hẻrò bí Krĩstu hyãlyạ khyẻthyã amỏnyẻ pã tỏnyẻnuô, lỏ- vã tẻyácủ tahe ná vã tẻphyẻtẻmệ yẻtahenuô a htwỏhtya kyãdẻ pãtỏhỏ akhu-akhyẻ, dố thĩkhủthĩkhyẻ rò vã ki phẻyẻhtyalỏ nĩdyẻ vãnẻ pã. ¹⁷ Dố vã dỏnyã

tèthèkrũmila akhu-akhyèrò taryáma vǎ thyě có pǎ è. Bí thĩ zũe tètèkrũmila akhènuô, thĩ dyélya hó thĩ théplòhtwöprè dǎ Cómarya a o thyácóhóná bwídu lũhtya tètphútèlye dǎ Cómarya a o nuô hó. Ũ ki mètthyě vǎ hérò, vǎthwi ki htwítǎ thyácóná bwídu tôprè zũtǎ htyězǎ dǎ hekhu dǎ athyáná ũ lũhtya tètũtètýǎ nuôhó. A ki htwöhtya phúnuô hérò vǎ ki thékrũthélǎ, thélũphòphũ tǎkuǎ lǎ ná thĩ pwǎ~ tôprè prè. ¹⁸ Thĩ bèbè, thĩ tǎkò thékrũthélǎ, thélũphòphũ tǎkuǎ lahyǎ ná vǎvǎ.

Timothy Ná Epaphrodito

¹⁹ Thyáphú vǎ ki thégñě thĩrithĩkyǎ rò a ki dyéhědyére memòhtyatǎ pǎ vǎ thèplò pǎ agnènuô, a ki tǎ Byacè Jesũ athèplò hérò vǎ ki nõhyǎ pryǎ pè thĩ Timothy dǎ thĩ o pǎ rò a ki kǎ hésoluǎ pè vǎ pǎ. ²⁰ Athèplò o mǎlakǎ có thĩ có. Lǎkayǎ dǎ a o kuǎ ná vǎ bíyě tahe dǎ athyáná lũnuô vǎ myáhtyenǎ tôprè~ to. ²¹ Kayǎ dǎ aruô lǎplĩ tahe nuôma a myápũ menĩ lahyǎ prétũ tèt dǎ a htwöbwíhtwötaryé dǎ èthĩ agnè nĩdũ nuôtahe prè. A myápũ mē pè lahyǎ Jesũ Krĩstu agnè to. ²² Thĩ thégñédũhó, Timothy ma kayǎ nguduprĩdu tôprè. A mètǎkuǎ hó tèt ná vǎ dǎ tètèkrũmila ki duhtyahtũhtya agnè yènuôma a thyácóhó ná phú ná phě nuôhó. ²³ Phúnuôrò shyé~ vǎ thégñéhó ná tèt ki htwöhtya hó ané ná vǎ bíyě phútě pǎ akhènuô, vǎ myásũ dǎ vǎ ki nõhyǎlyǎ lèpryǎ

Timothy dõ thi o pã. ²⁴ Nyëtyato pãnuô, vã zÿenÿ ná Byacè ki męcwó vã pã rò vã nębyacè nÿdũ, vã ki hyätuõbè kuõ dõ thi o pã.

²⁵ Vã tøkò nõkãkhyë pë thi Epaphrodito dõ thi o vã tanę phúnuô. È ma vã puõvyã tôprë, è ma kayã dõ a metõ htuõhó tẹ ná vã rò a sá rõtõkuõ htuõhó tẹ ná vã hó. È ma kayã dõ a thũ pë thi li nuôtôprë hó rò thyáphú a ki męcwó pë vã tẹlo tahenuô rò thi nõhyã lũ dõ vã o nuôtôprë hó.

²⁶ Mametëro thi nÿhuõ ná Epaphrodito omõ-oryá to akhu-akhyë a nethuô myáhtye nyacó thi pwõ-tôprë có, rò a tanekú tanekyã pë nyacó dõ thignë có, phúnuôro vã nõkãkhyë khyëthyá è dõ thi o.

²⁷ A thëswí málakõ có ni, a kírë phũthyë talí có hó. Manáro Cómarya thézõnÿ pã è, rò a thézõnÿ tú è mato, a thézõnÿ kuõtuõ pã vã. Metëhéro a ki thyëbye hénuôma, vã ki théplënebè lóklõ põ có nyã ná yë hó. ²⁸ Phúnuôro, shyé- thi myáhtye è pã rò, thyáphú thi ki thékrũthelõ khyëthyá pã, htuõto thyáphú vã ki théplòkú yakhye hyätõpã agnënuôro, vã lé théplò shyolóklõ põ ná vã ki nõkãkhyë è dõ thi o pã. ²⁹ Phúnuô akhu-akhyë, émosûryá lahyã è phú puõvyã dõ a zÿe Byacè tôprënuô ní-.

Émosû è ná tethéluõphòphũ rò dyazũdyanyã kayã dõ athyaná ènuô tahe ní-.

³⁰ Metëhéro, thi yõ męcwóbè vã to akhu-akhyë, thyáphú a ki męcwó vã agnënuô, dõ Krístu a

tèphyètème agně rò, a ophû có ná tètthyě có.

3

Tècótètẹ Málakõ

¹ Vã puõvyá thĩ, dõkhyělõnuô, vã thezũ hé thĩ, dõ thĩ htwõhtya hó tètõcõ~ tuõ ná Byacè Krĩstu hó yẽnuô, thẽkrũthelõ lahyã ní~. Vã rãcuõ pẹ khyěthyá thĩ li dõ athyaná arẻkhẻ tahenuô prẻ tadũrò a dídòdĩdyã ná vã tõtõcõ~ to. Vã rã yẻtahe nuõma thyáphủ a ki takõtakẹbĩ nĩpẹ thĩgnẻprẻ.

² Rịnĩ lahyã thĩnẻ ná kayã mẹ tẹmũmyáricyã dõ athyaná htwi nuõtahe ní~. Kayã nuõtahe ma thĩ bè dũtalĩphá a nõshyo lỏ ử phũnuô. ³ Pẹ ma Cỏmarya akayã málakõ tahe hó, ẻthĩ nuõtahe ma a málakõ mạto, mẹtẻhẻrò dõ Cỏmarya a Thẻ Sẻsẻ akhu-akhyẻ pẹ cỏbucỏbẻhtya hó Cỏmarya rò pẹ hẻbẻhtuthẻ nĩdyẻ tẻdỏ Jesũ Krĩstu mẹpẻ htuõhỏ pẹ yẻtahe hó. Thyáphủ pẹ ki nĩbẻ tẹmẻlwõhtekạ agněnuô, pẹ thẻlẻhtya nĩdyẻ kuỏ tẻdỏ pẹ mẹ hó ẻ yẻnuõtahe aỉo to. ⁴ Phủ ử zủẻ nĩdyẻ lahyã ửnẻnuô, vã lẻzủelyạ nĩdyẻkuỏ vảnẻ kũ~ a o kỏkỏ.

Kayã tahehe ki tanẻke ná tẻritẻkyã dỏ a zủelyạ nĩdyẻ anẻnuô a o tahe a ki tanẻ phũnuõhẻrò tẻritẻkyã dỏ vã lẻzủelyạ nĩdyẻ kuỏ vảnẻnuô a o ẻlỏklỏ pả có ná nuô có kỏkỏ. ⁵ Bĩ vã opacẻlyạ bảhtya hó nyẻlwỉthyỏ akhẻnuô, ử dũtalĩ pẹ vảphá. Vã htwỏ Israelphủ dỏ vã opacẻlyạ khẻnuô pả có. Vảklwỉvảlyả tả dỏ Benjamino

tômuốttôcô, vǎ ma Hebreophú málakô tôprê. Vǎ ma Pharisêophú đố a nỉđǎ krwômekũ Judaphú a tềthyótềthya tôprê. ⁶ Metêhêrò vǎ thêplòshyo dyadudyahtũ nyacó Cómalya atêmẹ akhu-akhyě vǎ męcyěmęcũ kayǎ đố a zũe Krístu tahe. Ki héke ná cữe tềthyótềthya a tèmekyǎngỏ tahe túrò htwốhtya bẻprẻ kayácókyǎtẻ prẻ kihêrò, vǎ htwố htuốhỏ kayǎ tôprẻ đố ử pữ dyacó vǎ tềthũ nuô, a ocóto tôprẻ hó.

⁷ Tôphuốkhẻ tẻ đố vǎ dya è ná anguduprỉdu nyacó đố vǎgnẻ tahenuô, khỏnyǎrò đố vǎ zũe hó Krístu akhu-akhyě, lỏ~ tẻ yẻtahenuô vǎ dyakỹǎ è phú tẻolốoklỏ đố vǎgnẻ nuôprẻ. ⁸ Túnuôhtuốto, khỏnyǎyẻ vǎ yỏ thẻgnẻhyǎhỏ ná thẻgnẻhỏ vǎ Byacẻ Jesũ Krístu yẻnuô a nguduprỉdu lỏklỏpǎ cỏ ná tẻlỏ~ plỉ akhu-akhyě, lỏ~ tẻ yẻtahenuô, vǎ dyakỹǎ è phú tẻolốoklỏ tahenuô prẻ. Đố Krístu agnẻ akhu-akhyě, vǎ vỉkyǎ lỏhỏ pwỏ~ tôcô hó. Thyáphú vǎ ki nỉbẻ Krístu rò vǎ ki htwốhtya tẻ tôcô~ tuố ná Krístu agnẻnuô, lỏ~ tẻ yẻtahenuô, vǎ tanẻkyǎ è phú thỏthwỉ tahenuô prẻ. ⁹ Vǎ tẻcótẻtẻ yẻnuô, vǎ thẻlẻhtyanỉ pǎ đố vǎ nỉđǎ krwômẹ kũ tềthyótềthya akhu yẻnuô mǎpǎto-hỏ. Mǎtỏkhónuô, vǎ yỏ zũehỏ Krístu hó akhu-akhyẻrò vǎ nỉbẻhỏ tẻcótẻtẻ hó. Tẻcótẻtẻ đố Cómalya dyẻ yẻnuôma a thẻlẻhtyanỉ đố tẻzủtẻnyǎ alỏ prẻ. ¹⁰ Lỏ~ tẻ đố vǎ thẻzủ thẻgnẻ tahe

nuôma má prétú Krístu ná atèthyě ihtòhtwöprè kạkhyě a tẹprotèprya yěnuô prè, rò vẫ thềzứ khyácýkhyácủ tộkuốná è, rò vẫ thềzứ htwöhtya thyákuố ná è khyáthyě ané yěnuô prè. ¹¹ Vẫ thềzứ htwöhtya thyákuố phúnuô metèhèrò thyáphủ Cỏmarya ki mehtwöprè kạkhyềkuố vẫ đố tềthyề thyáná yěnuô pả prè.

¹² Tềyếtahenuô vẫ nặbè htuồhồ vẫ hénó ná phúnuôto, htuồrò vẫ tềohtwöprè yěnuô, a lốbả lốhồ vẫ hénó ná phúnuô toto. Manárò thyáphủ vẫ ki thềgnề Krístu rò vẫ ki htwöhtya plehyả thyákuốná è agnènuô, vẫ yácủ-yáre nyacó. Krístu nwóhtya hó vẫ ná tềritềkyả yếtahè akhyềhồ. ¹³ Puốvựả thỉ, yếtahè nuôma, vẫ nặbè htuồhồ vẫ tanề tuốnó ná phúnuô hí to. Manárò vẫ meprè tồcôprè. Vẫ mẹ yếtôcô nuôma mặhồ vẫ sỏtapạkyả tề đố a htuồhồ nuồtahe, rò htủ vẫ hyátủ đố ử dya-o tềmềpémábổ nuồtồcô a o agnènuô, vẫ cyềpryề yácủ-yáre nyacó. ¹⁴ Đố Jesủ Krístu mepề htuồhồ đố vẫgnề akhu-akhyề Cỏmarya ềnuồ hó vẫ đố mớkhủ rò vẫ yácủ-yáre plehyả tuốđố vẫ ki nặbè tềmenỉkhwókè đố mớkhủ yěnuô pả. Vẫ thyáhóná kayả klyadícể tồprè đố a ki nặbè kuố tềmenỉkhwókè rò a klyả plehyả tuốđố atadủ nuồtồprè hó.

¹⁵ Lổ pề đố a dutặthénềtề lahỷ hó đốthudốthề tồkyề yếtahenuô, pề tồkò dya thyáủ pề

théplòthuôhtyě phú vǎ hépéhó thǐ yěnuô. Manárò dǎ thǐklè tahehe nuô, a ki dya khódû a théplòthuôhtyě kihérò, Cómarya ki dyé thégněplǎryá dû thǐ tètane dǎ atǎ nuôtahe pǎ. ¹⁶ Phútětě~ bèbè, pè ki cuố rǎlũ dǎ nyě phú pè thégně htuốhó nuôtahe pǎ.

¹⁷ Vǎ puốvǎ thǐ, myábũ kuố lahyǎ vǎyě, krwố myátǎma kuố kayǎ dǎ a krwố ohtwǎprè kuố phú pè ohtwǎprè luốkyǎ pè thǐ nuô tahenuô. ¹⁸ Dǎ arékhěnuô ma, vǎ hěso tamǎmǎ pělǎ hó thǐ hó. Khǎnyǎyě vǎ hé pè pǎ khyěthyǎ thǐ ná mètħěhtyě. Kayǎ dǎ a dya lahyǎ a théplòthuôhtyě ná a thěhtethěhǎ Krístu atěthyě angǎlasǎ dǎ krusulo tahenuô a o ényacó. ¹⁹ Èthǐ aklyǎ yěnuô a ki tadúkyǎ bí tẹpyétěkya mǎdúhó ngarakũ nuô pǎ. Èthǐ byacè ma anéklǎ a tětħézũthéłǎ yěnuô tahe hó. Tèdǎ èthǐ tǎ thétarè nǎdyé có nuôtahe rò a phyěhtyalǎ nǎdyé lahyǎ pǎ có ané. Htuốto èthǐ tane shuốshuố prè tẻ dǎ prèluhekhuphú tanedunǎ nuôtahe prè. ²⁰ Manárò pèyě tahe nuôma mǎkhu a htyěphúképhú rò pè théplòshyo opǎmyásũ nǎdyé pè Byacè Jesũ Krístu dǎ a mẻwǎhtekǎ pèyě ki o dǎ mǎkhu hyǎlyǎ pǎ yěnuô tǎprè hó. ²¹ Jesũ Krístu ki htulyakyǎ pẻnẻklǎ dǎ a hẻẻrecẻ rò a thyẻcyǎ yěnuô ná a tẻprẻtẻprya pǎ, rò a ki mẻhtwǎhtyakhyẻ pẻnẻklǎ yěnuô phú anẻklǎ nǎdũ dǎ a o ná a taryẻduhtũ yěnuô pǎ. A

propřyašyosõ dõ a mecwõ lũ dõ a ki põbẽ lõ tẽlõ-
plĩ yẽnuõ, a ki htulya taplekyã lõ pẽnẽklõ yẽtahe
pã.

4

¹ Phúnuõ akhu-akhyẽ, vã puõvyã thĩ~, thĩ ma
kayã dõ vã mọ nĩdyé tahe rò vã nethuõ nĩdyé
nyacó tahe, thĩ ma prẽ dõ a mẽ thẽkrũthelõ nyacó
vã rò vã phyẽhtyalõmọ nĩdyé nyacó vãnẽ ná
thĩkhyẽ có. Khõbõthyómọ thĩ~ yẽ ma mǎhó thĩ tõ
oklõsõma lahyã dõ Byacè akũ phútẽnuõ hó.

² Euodia ná Syntyche thĩ~, thĩ puõnávýã hó lũ
dõ Krĩstu akũ akhu-akhyẽ, vã kwĩthẽzò thĩ ná thĩ
ki thẽplõtõ khyẽlũ tõprẽ ná tõprẽ. ³ Nẽ ma kayã
dõ a mẹrõ tẹ ná vã dõ acó ná angõ tõprẽ hó, rò vã
thẽzũ kwĩkuõ nẽ tẽmewõ tõtõ, thyáphú prẽmòyẽ
thẽgnẽ ki krũklẽ khyẽlũ agnẽnuõ, mecwõ péré
èthĩ ní~. Mẽtẽhèrò èthĩ yẽthényẽ nuõma a
yácú htóhẽhtõre mẹrõkuõ tẽpruõtã tẽthẽkrũmila
atẽmẽ ná vã ni. Èthĩ mẹrõkuõ ná Clemente
ná vǎkhõ dõ pẹ mẹrõlũ tẹ dõ aruõ nuõtahe, rò
lõ~ èthĩ nuõtahe amwĩ ma a o lõhó dõ Byacè a
lihtwõprẽ akũ nuõhó.

⁴ Thẽkrũthelõ lahyã dõ Byacè akũ pwõ~ tõphuõ
ní~, rò vã hé khyẽthyã thĩ, thẽkrũthelõ lahyã ní~.

⁵ Nẽ thẽplõ thẽdõthẽngã yẽnuõ nõmyáhtye lõ ná
ũpwõ~ tõprẽ ní~. Byacè kírẽ hyãnuõ aphũlǎhó.

⁶ Bèzò tã lahyã tõtõ~ tãmé ní~. Manárò dõ

tèlǒ~ plǐ akũnuô, kwĩcòbè rò kwĩ lahyă tè dǒ
thĩ lo nuôtahe, rò kwĩ lahyă ná tètèbwíhétaryě
Cómarya ní~. ⁷ Cómarya ki dyé thĩ atèkacúkabé
dǒ prèlu hekhuphú tanẹ htwóto yènuô pǎ. Dǒ thĩ
htwǒhtya hó tètôcô~ tuǒ ná Jesũ Krĩstu hó akhu-
akhyě, Cómarya a tètacúkabé ki opóma nĩdũ thĩ
thèplòthuôhtyě ná thĩ tètane tahe pǎ.

⁸ Puǒvyáthĩ, nĩdǎ lahyă vǎ tètèbè dǒkhyě
tadúlǒ yètahe ní~. Dǒ thĩ thèplòkũ nuô thĩ tǒ tanẹ
kryá~ phútèhéro, thĩ tǒ tanẹ túpré tètǒ amáacó
tahe, tètǒ ù bezúbenyá è tahe, tètǒ atǒabè tahe,
tètǒ a mwǒplĩthĩplo tahe, tètǒ ù thézũmonĩ tahe,
tètadyathudyathé dǒ atwǒaryá tahe, tètǒ aryá ny-
acó tahe, tètǒ ù tǒkò htuthéhtya tahe nuǒpré ní~.
⁹ Lǒ~ thĩ ithyóphyénĩ htuǒhó rò thĩ myáhtye nĩhuǒ
htuǒhó vǎ tètèbèhèsũ tahe ná vǎ tètèphyétèmẹ
dǒ vǎ o tahenuô, ohtwǒpré krwǒmẹ kuǒ lahyă
phúnuô rò tètacúkabé a Cómarya ki o kuǒdũ ná
thĩ pǎ.

Paulu Hébwíhétaryě Shyězũ Dǒ A Nĩbèkrǎ Tahe

¹⁰ Vǎ hébwíhétaryě nyacó Byacè rò vǎ htuthénĩ
nyacó lǔ, mètèhéro dǒ khyě tadúlǒ yènuô, thĩ
thũhyă pẹ khyě vǎ tètècwǒ yènuôma thĩ dyéluǒ
khyěthyá hó thĩ tètèryá tahe dǒ vǎkhu hó. Vǎ
thègně ná thĩ ryányacó dǒ vǎkhu pwǒ~ tǒphuǒ
có tadúrò thĩ kíré dyéluǒ khyěthyá thĩ tètè-
plòonĩ vǎ yètahũnuô, thĩ myáhtye hí tètèshuǒtèkhě

ryá dõ thĩgně hító rò thĩ thũhyǎlě pėhĩ vǎ to phũnuôprě. ¹¹ Vǎ hé phũyě rò atõ ná vǎ lorũ phũnuô mǎto, mętěhěrò vǎ myǎhtyebè cõ tẹmę-ané ná vǎ phũtětě~ bẹbẹ, Cómarya ithyó htuõhó vǎ ná vǎ ki dyamĩcyǎ vǎ thẹplò prě. ¹² Vǎ ohtwõprě sǒdõ tǎtẹ bẹbẹ, vǎ tẹ oplu-ophè cõ bẹbẹ, vǎ ohtwõprẹhyǎ bènó lõplĩ hỏ. Vǎ lẹlẹõ o tǎpõtǎpẹ cóbẹbẹ, a o talítaki prě bẹbẹ, vǎ tǎtẹ oplu-ophè cõ bẹbẹ, a o patĩ prě bẹbẹ, vǎ ithyó hyǎnĩ lõ htuõhó vǎnẹ ná tẹhtwõhtya ná vǎ phũtětě~ bẹbẹnuô, vǎ ohtwõprě thẹplòmĩcyǎ prě. ¹³ Jesũ Krĩstu dõ a dyé vǎ tẹhẹtẹre yětõprẹ męcwỏ vǎ akhu-akhyě, vǎ mẹbẻlỏ hỏ tẹpwỏ~ tởcỏ hỏ.

¹⁴ Manárò thĩ yětahenuô, thĩ meryǎ nyacỏ vǎ cỏ. Bĩ vǎ myǎhtye sítỏbẹ ná tẹpyǎtẹsẻ akhẻnuô, thĩ męcwỏmẻkỏ vǎ. ¹⁵ Vỉ Philippiphũ thĩ~. Bĩ vǎ cuỏ hẻsodỏnyǎ lủ pẹ thĩ tẹthẻkrũmĩla rò vǎ htecuỏkyǎ dỏ Macedonia kẻkủ akhẻnuô, prẹ dỏ a męcwỏ vǎ ná rử nuỏma tủprẹ thĩ prẻzủtẹplỏmủ yětỏmủ prẹ nuỏma thĩ thẻgnẻ tǎtẹ lõdủ hỏ. ¹⁶ Bĩ vǎ o dỏ vỉ Thessalonia akủ akhẻnuô cỏ bẹbẹ, vǎ lobẻ tẹmęcwỏ rò thĩ thũlyǎnỏ pẹ vǎ tẹmęcwỏ nyẻthuỏphủ cỏ. ¹⁷ Vǎ myǎpủ dỏ ử ki dyẻkrǎ vǎ shyẻzủ phũnuô mǎto. Thyǎphũ Cómarya ki dyẻ thĩ tẹmẻnỉkhwỏkẻ nuỏrò vǎ thẹplỏshyỏ thẻzủ myǎhtye klỏtǎplẻ~ dỏ thĩ ki mẹ ẻhtyapỏ tẹryǎ tahe phũ thĩ mẹ htuõhỏ nuỏtahe cỏtǎplẻ. ¹⁸ Lỏ~ thĩ

thũhyă pẹ vă tahenuô vă nĩbè lỏ hó, rò a lỏbă talwósủủ cỏ đố văgnẻ cỏ. Lỏ~ thỉ dyẻ tahenuô Epaphrodito phyẻhyă pẹ hó vă rò khỏnyăyẻ lỏ~ vă lobẻ tahenuô a o lỏplỉ hó. Tẻdyẻ yẻtahenuô, athyáná tẻlủnuộmủ đố ủ lủhtya đố Cỏmarya o nuộhỏ, tẻlủ đố atỏ Cỏmarya athẻplỏ, rò a mẻmỏ lủ thẻplỏ nuộtahe hó. ¹⁹ Đố Jesủ Krủtu akhu-akhyẻrỏ Cỏmarya ki mẻcwỏ pẻ lỏ thỉ lỏ~ thỉ lo nuộtahe pă. Phủ a duzặhtyathẻ lỏbă tặpòtặpẻ hẻcyă pă cỏto yẻnuộ, a ki mẻcwỏ kuỏđủ thỉ phủnuộ pă.

²⁰ Ủ ki mẻlỉmẻtakhẻ đủ pẻ Phẻ Cỏmarya tacủprẻ talẻkrẻ nỉ~. Amẻn.

Tẻhẻmỏhẻryă Đốkhyẻ Tadủ

²¹ Vă hẻmỏhẻryă cuỏ nỉđủ Cỏmarya akayă pwỏ~ tỏprẻ đố a zủẻ Jesủ Krủtu tahe. Puỏvyă Krủtủphủ đố a o kuỏ nă vă bẻyẻ tahe thủlyă pẻkuỏ a tẻhẻmỏhẻryă tahe đố thỉo. ²² Lỏ~ Cỏmarya akayă bẻyẻ tahe thủlyă pẻkuỏ lỏ a tẻhẻmỏhẻryă tahe đố thỉo. Lỏ~ mahỏ puỏvyă đố a mẻ tẻmẻ đố khwỉdu hỏkủ nuộtahe hẻmỏhẻryă cuỏnỉ pẻkuỏ cỏ thỉ cỏ.

²³ Byacẻ Jesủ Krủtu abwíataryẻ ki okuỏđủ nă thỉ lỏ~ plỉ nỉ~. Amẻn.

Lisăṣě Athě - Kayă Ngó
Western Kayah: Lisăṣě Athě - Kayă Ngó New
Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayah, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

e95d0c8d-ae9c-5368-9ad4-ad9a104aff49